

Прича о овом документу изазвала је приличан револт српске јавности, о чему је, између осталог, председник Тадић говорио у Њујорку. Документ је пуштен 11. јануара 2010, прилично је дугачак и није до сада објављиван у медијима, а о њему се тек недавно почело више причати. Он у себи садржи 33 препоруке како би требало поступати са српским севером, шта су предности, а шта сметње на овом путу, као и план рада по датумима. Дакле, када ће се шта и због чега дешавати по плану међународне заједнице а који би требало да спроведе влада у Приштини уз помоћ Међународне цивилне канцеларије Питера Фејта. Нећу га ни ја објавити у целости, што због његове дужине, што због преопширних објашњења и упутстава „како упитомити дивљи север“, а што због тога што је онима којима је прослеђен, прослеђен „за личну употребу“ шта год то значило. Тако ћу га ја „лично употребити“ на овај начин, наиме покушаћу да пренесем и објасним сваку од 33 препоруке.

За оне које мрзи да читају овај дугачки и (заиста) досадни документ, који ни после скраћивања није много занимљивији него што је био, садржај отприлике говори следеће: у овој години међународна заједница и влада из Приштине планирају да уложи велика средства на север и да то ураде што је могуће више видљиво (транспарентно) како би на тај начин промовисали децентрализацију севера Косова и припремили га за изборе који се сада више (због ситуације на терену) не планирају за мај него за јесен 2010. Док то буду радили, истовремено ће се потрудити да српске („паралелне“) институције представе као велики реметилачки фактор на Косову, а оне који учествују у тим институцијама као разбојнике који ће претити „опамећеним“ Србима који су вољни да учествују у овим процесима. Од Београда се очекује да, ако ништа, буде што неутралнији, а рачуна се на његову послушност због европских интеграција.

Ево, дакле, препричаног садржаја:

„Треба створити динамику по којој ће Београд имати решење које ће му сачувати образ, а које би водило смањењу и коначном обустављању подршке паралелним структурама, уз истовремено приближавање ЕУ“ – наводи се на почетку овог документа.

Затим се, још увек у уводу, каже и ово: „Косовски Срби на северу који су заинтересовани за укључивање у косовске политичке процесе суочени су са безбедносним претњама од стране хардлајнера (то су Срби који су у „паралелним институцијама и они који за њих) и

паралелних структура. Претње и насиље могу бити одвраћени већим и јачим присуством снага за спровођење правних мера. Ово би такође побољшало и способност КП и Еулекса да истраже и кривично гоне такве злочине, а пружио би људима на северу више поузданости да изразе своје политичке ставове и да сарађују са институцијама Косова“.

А затим следе препоруке:

1. Препорука: Еулекс да повећа видљивост на северу (ово значи да отвори канцеларије и буде доступан становницима)
2. Препорука: Еулекс да почне да се бори против организованог криминала. (зато што исти појачава политички утицај „хардлајнера“ и он је главна препрека спровођењу овог плана, немогућност гоњења ових лица подрива неповерење грађана у КПС и Еулекс, чија мисија губи кредибилитет својом немоћи да стане на крај криминалним мрежама северно и јужно од Ибра)
3. Препорука: Појачати присуство КПС-а на северу, довести саобраћајце итд...
4. Препорука: Пројекат „Правда суда“, који би укључио припаднике локалног правосуђа у рад суда, без тога да се Београду да јавни удео у спорним питањима, као што је које локалне судије и тужиоци могу да се врате у суд. Овде се наглашава да на Косову може постојати само један правосудни систем и да недавно јачање паралелних структура које је предузео Београд није у складу са радом Еулекса на побољшању владавине права на северном Косову (мисли се на недавни избор судија)
5. Препорука: Успостављање пуне царинске контроле. Па каже: „Када једном отпочне прикупљање царинских прихода, они треба да буду усмерени ка централној влади пре дистрибуције легитимним локалним институцијама. Оипљив напредак треба направити до средине 2010.“
6. Препорука: цитирам: „Повећати ресурсе Еулекса усмерене ка северу. Еулекс треба

охрабрити да направи приоритете за потрошњу ресурса на северу, а не да третира Митровицу као друге регионе на Косову. Еулекс има врло мало локалаца међу запосленима на северу. Упошљавањем већег броја људи као што су преводиоци, административни асистенти и возачи, Еулекс ће се ближе повезати са заједницом”.

7. Препорука: каже да би влада из Приштине морала одмах да отвори Канцеларију локалне заједнице (LCO – local community office). Ово је, иначе, већ најављено за почетак фебруара у Бошњачкој махали, мешовитом насељу у северној МИТровици. Овде би прво ушли припремни тимови за децентрализацију и изборе, а онда би та канцеларија могла да постане цитирам: „део нове општине са мандатом да пружа услуге мањинским заједницама, исто као канцеларије локалне заједнице у другим областима Косова. У њој би радили државни службеници, у почетку би се вршиле регистрације, док би се с временом то проширило и на социјална давања, пензије и пословне регистрације. Њене услуге би биле промовисане кроз јавне информативне кампање како у медијима косовских Срба, тако и косовских Албанаца”.

8. Препорука: Министарство за администрацију локалне управе приштевске владе и ICO (Међународни цивилна канцеларија) одмах да оснују Општински припремни тим (за децентрализацију) за северну Митровицу. Припремни тим би обављао техничке припреме за нове општине, промовисање бенефита од децентрализације, истицање проблема у заједници који се могу решити кроз бољу управу, идентификација пројеката за капиталне инвестиције, као и допирање до цивилног друштва и медија у циљу обезбеђивања подршке децентрализацији. Тим би се бирао на јавним конкурсима (у овом тренутку нису расписани). Овде се типује на оне који су заинтересовани да постану будући политички лидери који ће се појавити на косовским изборима на северу. За сада, међу онима који много не крију да ће ући у ово углавном су лица са полукриминалним или сасвим криминалним биографијама. Канцеларија би требало да буде у Бошњачкој махали која је по процени аутора стратегије најбезбеднија за овај посао. (Отварање Канцеларије планира се за 9. фебруар ове године.)

9. Препорука: Институције ЕУ и међународни донатори да се повежу са члановима Општинског припремног тима у циљу пружања подршке децентрализацији (ово не треба објашњавати)

10. Препорука: Међународна заједница мора да осигура да Београд заузме бар неутралан став у погледу децентрализације на северу. Један ризик за процес децентрализације може да представља негативан став Београда који активно одвраћа косовске Србе од учествовања у стварању нове општине. Овде се у објашњењу наводи

следеће: „ЕУ има значајну полугу за утицај на Београд, с обзиром на тежње Србије ка статусу кандидата за чланство у ЕУ. Стратегија проширења Европске комисије констатује да се очекује подршка Београда за конструктивније ангажовање заједнице косовских Срба са институцијама Косова, и у вези са општинским изборима и децентрализацијом”

11. Препорука: КПС И Еулекс да појачају присуство и везе са припремним тимовима како би спречили могуће инциденте.

12. Препорука: Спровести истраживање јавног мњења како би се утврдило шта је довело до значајних промена у ставу косовских Срба према изборима на југу и тиме се обогатиле тактике на северу.

13. Препорука: С обзиром на то да се за април 2010. планирају „паралелни“ избори на северу, аутори стратегије закључују да ова горепоменута анкета мора бити спроведена пре доношења одлуке о томе када ће се одржати избори за северну Митровицу како би се утврдила расположење и спремност јавности да учествује на изборима.

14. Препорука: влада из Приштине да повећа инвестиције за северну Митровицу и да интензивира низ видљивих пројеката, пре избора.

15. Препорука: влада Косова би требало да финансира та тела и упослене на овом послу до оснивања нове општине.

16. Препорука: влада Косова и Европска унија у консултацији са УН би требало да координирају како би омогућили одобрење пројеката у северној Митровици финансираних од стране Владе Косова.

17. Препорука: спровести кампању ради промовисања децентрализације и истаћи рад тимова и Владе Косова у северној Митровици, рекламирати успешне пројекте јужно од Ибра и тако охрабрити Србе са севера да се укључе.

18. Препорука: цитирам: „Помагање косовским Србима заинтересованим за успостављање присуства у северној Митровици“.... „Према свим партијама косовских Срба које су учествовале на изборима 15. новембра се треба понашати као према партнерима и треба их консултовати како би се очувала њихова подршка децентрализацији“....“Независну либералну партију (НЛП) треба посебно охрабрити од стране међународне заједнице и Владе Косова да оснује партијску структуру и на северном Косову. Треба потражити и подржати друге грађанске иницијативе да се организују, региструју и учествују на изборима“

19. Препорука: цитирам: „Северна Митровица би требало да допринесе децентрализацији нудећи партнерство јужној Митровици ради решавања практичних проблема од заједничког интереса. Општина Митровица би требало да, где је то могуће, избегава реторичке или политичке гестове који се на северу схватају као претећи.“

20. Препорука: каже да изборе треба заказати четири месеца раније, и понавља да то треба да буде у складу са оценом ситуације на терену.

21. Препорука: ЕУ треба да подржи учешће нових општина на изборима. Поред изјава специјалног представника ЕУ, одобрење за изборе од стране ЕУ би требало да омогући учешће и кандидата и гласача. Изјаве високих представника у Бриселу би биле у складу са политиком ЕУ о подржавању супсидарног и локалног власништва, као и у складу са Стратегијом о проширењу ЕУ и Извештајем о напретку. Одобрење од стране ЕУ би неутрализовало тврдње да су избори били везани за статус.

22. Препорука: После избора затворити прелазна тела.

23. Препорука: После избора у северној Митровици, треба основати Заједнички одбор за Митровицу и треба основати Независну комисију за Универзитет у Митровици (овде се наводи следећа бојазан аутора ових „препорука“: „Паралелни општински избори у северној Митровици предвиђени за пролеће 2010. представљају ризик за одржавање успешних избора и децентрализације. Такви избори би могли да одврате потенцијалне гласаче и кандидате од учествовања на косовским изборима. Постоји могућност да ће се паралелне структуре даље утврдити после избора, иако није јасно до које мере ће Београд финансијски подржати паралелне општине и стога колико ће бити јак ривал

понуђеним бенефицијама децентрализације.”

24. Препорука: влада Косова и међународни актери не би требало да озаконе паралелну општинску администрацију. Свака даља политичка или финансијска подршка пружена овим структурама повећава њихов утицај и дозвољава им да се даље утврде. Заједнице неће видети потребу за променама ако паралелне структуре изврше обећано. Међународни донатори укључујући и Европску комисију, требало би да утврде да ли је финансирање пројеката на северу само надокнада за смањено финансирање од стране Београда и стога перпетуира статус кво.

25. Препорука: Министарство за администрацију локалне самоуправе да оформи привремена саветодавна већа за северне општине састављена од косовских Срба који би саветовали ово министарство (МЛГА) и друге владине секторе. Сврха већа би била да помогне у достави ресурса и служби од владе Косова на коју заједница косовских Срба има право али које не може да прими због нефункционалних општинских скупштина. Већа не би настојала да укину паралелне структуре, већ да омогуће везу ка материјалним бенефитима из Приштине. Већа би опуномоћила косовске Србе заинтересоване за сарадњу са МЛГА дајући им моћ утицаја на доношење одлука у пројектима капиталних инвестиција и унапређења јавних служби, као што су изградња путева, отварање услужних центара, и унапређење јавних услуга. Чланови Већа би били идентификовани кроз политичке консултација од стране МЛГА, и у разматрање би биле узете особе заинтересоване за учешће на изборима.

26. Препорука: Циљ чланова саветодавних већа треба да буде да изграде свој политички кредибилитет и створе репутацију са којом би могли да изађу на нове локалне изборе доприносећи напретку у њиховим општинама кроз сарадњу са Приштином и међународним донаторима.

27. Препорука: Међународни донатори би требало да користе саветодавно веће као партнера и да пронађу алтернативу за паралелне структуре како би спровели пројекте на северу

28. Препорука: нове изборе треба одржати после оснивања општине Северна Митровица. Успешни избори и формирање функционалних општинских скупштина би означили крај саветодавног већа. Ови избори ће највероватније бити успешни после оснивања нове општине на северу Митровице.

29. Препорука: ЕУ би требало да подржи учешће ових општина на изборима. На одржавање косовских избора у северним општинама не треба гледати као на референдум о независности и влада Косова би морала да избегава такво представљање избора.

30. Препорука : оснивање радне групе у Приштини која би повећала пажњу и усмеравала средства на север. Под ознаком „препрека“ овде се упозорава да ће отварање сервисних центара и спровођење пројеката на северу зависити од става „паралелних структура“ и способности КПС-а и Еулекса да спречи евентуално насиље које би радикални елементи могли да врше над Србима заинтересованим за сарадњу са Приштином.

31. Препорука: некаква „стратегија о неговању промена“ која понавља да треба промовисати инвестиције на северу.

32. Препорука: Међународни актери би требало да оснују Политичко веће за северно Косово са седиштем у Приштини како би пружили форум за дискусију и координисање политика и програма везаних за север. ICO/SPEU, EULEX, ECLO, КФОР, УСАИД, амбасаде Квинте и УНМИК би се редовно састајали у Приштини како би повећали пажњу и фокус на северно Косово. Политичким већем би председавао амбасадор Гифони у својству посредника ЕУ за северно Косово.

33. Препорука: Рад на областима са видљивим резултатима, као промовисање сарадње севера и југа кроз институције, сарадња између две стране у насељу Брђани, рад на изградњи, медијско јачање репутације учешћа ЕУ, даље инвестиције итд... Као препрека овде се наводи евентуалност да Београд повећа донирање „паралелних“ институција, што би умногоме одмогло међународним донаторима и влади Косова да промовишу развој и напредак на свој начин.

Пуштање овог документа и причу о њему многи (вероватно с правом) доживљавају као пробни балон, провокацију и истраживање реакције власти из Београда и Срба са севера Косова на садржај „стратегије“. Истина је, међутим, и то да су аутори оваквих стратегија углавном успевали у реализацији својих пројеката, зато што је званични Београд ипак условљен ЕУ интеграцијама. И то је просто тако.